

BÉVEZETÉS.

1. §. Erdély *) különféle népei.

Azon különböző hódítók szerint, kik e kies országot hatalmokban tarták, különfélék voltak Erdély népei is. A szittyákat, kik valószínűleg elsők telepedtek ide, hosszabb majd rövidebb időközök leteltével, a dákok, rómaiak, góthok, hunok, gepidák, longobárdok, avarok s végre a magyarok követték.

2. §. Erdély elnevezése és czíme.

A mint e népek közül egyiknek a másik fölött erőt sikerült vennie: a győztes legottan rajtavolt, hogy az újonan szerzett birtokot, melyből a gyengébbet kiszorította, saját nevéből nevezze el. Innét lön, hogy ez áldott honnak csaknem azonképen változott nevezete, miként az ezt elfoglalók egymásra következtek; állandóan csupán ez maradván meg: Erdély **), melyet erdeinek temérdek volta miatt a magyarok adtak neki.

Birodalmok eme részét a magyarok, Zápolya János idejeig, országának czímezték; de a Mohácsnál szenvedett nagy nemzeti vereség után, mikor Erdély, Magyarhontól különválva, tulajdon nemzeti fejedelmei által kezdet igazgattatni, előbbeni czímét fejedelemséggel

*) Legújában megjelent földrajzát lásd e czím alatt: Erdély külön földrajza. Alsóbbrendű iskolák számára szerkeszté Matusik Nep. János. Harmadik kiadás. Kolosvárott, 1868. Stein János tulajdona.

***) Latinul: Transilvania; — németül: Siebenbürgen,— oláhul: Ardjál.

cserélte föl, melyet utóbb Mária Terézia, a boldog emlékezetű királynő, 1765-ben nagyfejedelemségire emelt, és a melyet mainapiglan is visel.

3. §. Erdély történelmének fölosztása.

Erdély történelme négy korszakra osztható. Az első tartalmazza a legrégebb eseményeket a magyarokig és ezeknek betelepédéseig Erdélybe 884—892-ben Kr. után; —a második az erdélyi magyar vezérek, s az Árpád- és vegyesházakból való királyok alatti állapotokat ismerteti 1541-ig; — a harmadik a nemzeti fejedelmek kormánylatát adja elő 1699-ig; — a negyedik végre a fölséges ausztriai uralkodó-házból származott fejedelmek és nagyfejedelmek viselt dolgait tünteti föl egészen 1867-ig.